

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
На тему: «ОБЛІК ТА АНАЛІЗ МАЛОЦІННИХ ПРЕДМЕТІВ НА
ПІДПРИЄМСТВІ»

Виконала студентка 4 курсу, групи ОПЗ-61с

Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Ревенко Анастасія Сергіївна

Керівник: к.е.н., доцент Бурденко І. М.

Суми -2020 рік

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему

Облік та аналіз малоцінних предметів на підприємстві

студентки Ревенко Анастасії Сергіївни

Кваліфікаційна робота бакалавра містить – 46 сторінок, 17 таблиць, 3 рисунки, список літератури з 27 найменувань, 2 додатки.

Актуальність теми дослідження визначається тим, що однією з умов ефективного функціонування підприємства в сучасних умовах розвитку економіки є забезпечення його малоцінними предметами, оскільки саме завдяки їм починає функціонувати промислове підприємство, а в подальшому розширювати свою фінансово-господарську діяльність.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є вивчення теоретичних положень, дослідження організації обліку МШП і МНМА на підприємстві, а також розробка пропозицій, щодо удосконалення їх обліку.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи бакалавра є процес організації та методології обліку і аналізу наявності та руху малоцінних предметів на підприємстві ТОВ «НВКФ Глобус».

Предметом дослідження виступають практичні та теоретичні положення бухгалтерського обліку малоцінних предметів на підприємстві.

У роботі з дослідженням обліку та аналізу малоцінних предметів були використані методи: групування, систематизації та порівняння.

За результатами дослідження сформовані такі висновки:

– діяльність кожного підприємства передбачає наявність малоцінних предметів, їх стан та ефективне використання прямо впливає на кінцеві результати фінансово-господарської діяльності підприємства;

– запропоновано розширити план рахунків у вигляді додаткових субрахунків до рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»;

– рекомендовано внести зміни в систему нарахування амортизації для малоцінних предметів;

– запропоновано створення додаткового реєстру оперативного (кількісного) обліку руху малоцінних і швидкозношуваних предметів.

Одержані результати можуть бути використанні підприємством для покращення організації та методології обліку та аналізу малоцінних предметів на підприємстві.

Ключові слова: малоцінні предмети, МШП, МНМА, амортизація малоцінних предметів, методи нарахування амортизації, аналіз малоцінних предметів.

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 34 сторінках, зокрема список використаних джерел із 27 найменувань, розміщений на 3 сторінках. Робота містить 17 таблиць, 3 рисунків, а також 2 додатки, розміщених на 2 сторінках.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2020 рік

Рік захисту роботи – 2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ТА МАЛОЦІННИХ ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ	7
1.1 Поняття, визнання, класифікація малоцінних предметів.....	7
1.2 Особливості правового регулювання обліку малоцінних активів	9
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ АКТИВІВ В ТОВ «НВКФ ГЛОБУС».....	12
2.1 Загальна економічно-організаційна структура підприємства	12
2.2 Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних активів	18
2.3 Облік малоцінних необоротних матеріальних активів	22
2.4 Аналіз стану малоцінних предметів на підприємстві ТОВ «НВКФ Глобус».....	26
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ МШМ І МАЛОЦІННИХ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	31
3.1 Шляхи вдосконалення обліку МШП.....	31
3.2 Шляхи вдосконалення обліку малоцінних необоротних матеріальних активів	33
ВИСНОВКИ.....	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	39
ДОДАТКИ.....	5

ВСТУП

У сучасний час функціонування компанії передбачає певний ресурсний цикл, а важливі місця мають малоцінні предмети. І навряд чи є компанії, діяльність яких не використовує малоцінні активи. Наприклад, інструменти, спецодяг, взуття, канцтовари, дешеві меблі та техніка. Як результат, питання, що покращують їх облік, оцінку та документацію, набувають все більшого значення.

Вагомий внесок в теоретичну розробку проблем організації і ведення бухгалтерського обліку і внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів внесли вітчизняні вчені такі, як О. Д. Данілов, Т. В. Паєнко, Л. К. Сук, М. Ф. Огійчук та інші.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є вивчення теоретичних положень, дослідження організації обліку МШП і МНМА на підприємстві, а також розробка пропозицій, щодо удосконалення їх обліку.

Для досягнення мети необхідно вирішити наступні завдання:

- ознайомлення з нормативно-правовою базою, що має вплив на облік та аналіз малоцінних предметів на підприємстві;
- визначення критеріїв класифікації малоцінних предметів з ціллю раціонального формування та забезпечення повноцінного використання інформації у прийнятті дієвих управлінських рішень;
- ознайомлення з процесом ведення обліку малоцінних предметів;
- показати документальне оформлення руху малоцінних предметів;
- вивчити особливості проведення інвентаризації малоцінних предметів;
- розглянути облік надходження і списання малоцінних предметів;
- ознайомитися з синтетичним та аналітичним обліком малоцінних предметів.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи бакалавра є процес організації та методології обліку і аналізу наявності та руху малоцінних предметів на підприємстві ТОВ «НВКФ Глобус».

Предметом дослідження виступають практичні та теоретичні положення бухгалтерського обліку малоцінних предметів на підприємстві.

У роботі з дослідженням обліку та аналізу малоцінних предметів були використані методи: групування, систематизації та порівняння.

Для теми «Облік та аналіз малоцінних предметів на підприємстві» інформаційною та правовою базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують облік та аналіз малоцінних предметів, офіційні статистичні матеріали, методичні матеріали, дані мережі Інтернет, статті вітчизняних учених.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ТА МАЛОЦІННИХ ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ

1.1 Поняття, визнання, класифікація малоцінних предметів

Малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП) – це засіб праці, термін використання якого становить 12 місяців або менше. До МШП також включає інструменти, які, як очікується, будуть використовуватися менше ніж рік з операційним оборотом, що понад рік. Операційний оборот — це період між придбанням матеріально-виробничих цінностей для діяльності та доходом від продажу виробленої продукції, товарів чи послуг [12].

Малоцінні необоротні матеріальні активи (МНМА) – це предмети, тривалість експлуатації яких не перевищує 1 рік, а вартість за одиницю не має перевищувати 6 000 грн без урахування ПДВ, відповідно до пп. 14.1.138 Податкового кодексу України. Вартість МНМА не підлягає спеціальному обліку збільшення балансової вартості (збитків). У ньому є лише засоби праці, які не належать до податкової концепції «основні засоби». Тобто вони призначені для використання протягом періоду, що не перевищує 365 днів з дня початку експлуатації [8].

Їх відмінність прослідковується в тому, що МШП швидко псується (оборотні), а МНМА – виступає необоротним активом. У розділі 1.3 Методичні рекомендації з обліку запасів зазначено, що МШП є запасом з терміном практичного використання що не перевищує один рік, чи з нормальним операційним оборотом, у випадку використання більше року [16].

До МНМА включають предмети термін корисного використання яких менше року (або з нормальним операційним оборотом, у випадку використання більше року).

Класифікація активів повинна орієнтуватися на прогнозований (очікуваний) період використання, а фактичний період не варто враховувати.

Зрештою, коли на баланс зараховується актив, ми не знаємо, наскільки довго він прослужить. Навіть, якщо фактичний термін дії предмета, визначеного як МШП, перевищує рік (операційний оборот), це не є підставою для переходу його до категорії необоротних активів. За таких умов МНМА не враховують як МШП, у разі якщо практичний термін використання обмежується лише роком.

У відповідності з методичними порадами щодо ведення обліку МНМА, до них відносять:

- знаряддя риболовлі (вудилища, сіті, неводи тощо);
- електро та бензопили, тримери, троси та інше знаряддя для сплаву;
- спеціалізовані приладдя та інструменти, що використовують для масових та серійних об'ємів виробництва відповідної продукції на замовлення;
- знаряддя для забезпечення охорони праці;
- технічне приладдя, що не відповідає групі робочих машин (світлокопіювальні рами тощо);
- будь-який предмет, що видається у прокат;
- та багато інших малоцінних активів, чий термін корисного використання менше року, а вартість одиниці відповідає сумі до 6000 грн без врахування ПДВ (сценічно-постановчі засоби; електронна та комп'ютеризована техніка; пральні, гладильні, швейні машини; морозні камери, холодильники);
- спец одяг, взуття, постільна білизна, що сприяє виробництву.

Хоч активи називаються малоцінними, однак їх вартість у класифікації МШП не важлива. Зрештою, П(С)БО 9 та інші нормативні акти не мають обмежень відносно вартості. Тому МШП може бути дуже дорогий предмет [12].

Однак вартість активів важлива при класифікації МНМА. Отже, малоцінні активи включають лише необоротні активи із вартістю, яка відповідає межах, що визначаються самою компанією [17]. Якщо поріг нижчої

вартості в компанії не був встановлений, МНМА в обліку такої компанії не існує. У цьому випадку всі об'єкти, період експлуатації яких більше одного року, включаються до відповідної не малоцінної групи основних засобів.

Предмети МШП поділяються на:

- знаряддя риболовлі (вудилища, неводи, сіті тощо);
- електро та бензопили, тримери, троси та інше знаряддя для сплаву;
- спеціалізовані приладдя та інструменти, що використовують для масових та серійних об'ємів виробництва відповідної продукції на замовлення;
- знаряддя для забезпечення охорони праці, які не можуть бути віднесені до необоротних активів;
- господарське приладдя — предмети господарського облаштування, столовий, кухонний та інший господарський інвентар, предмети протипожежного призначення;
- господарські матеріали, що використовуються для поточних потреб установ (електричні лампи, мило, щітки тощо);
- канцелярське приладдя (папір, олівці тощо);
- інші предмети, зокрема смарт-картки.

Отже, малоцінні предмети є основними засобами та мають дві характерні ознаки, такі як, період експлуатації активу та вартісну ознаку встановлену відповідно до податкового кодексу України. У свою чергу за цими характеристиками малоцінні предмети можуть бути оборотними (МШП) та необоротними (МНМА).

1.2 Особливості правового регулювання обліку малоцінних предметів

Сьогодні не існує окремого регламенту, що встановлює правила, загальні принципи чи характеристики для обліку малоцінних предметів.

Тому принципами методології формування в інформаційному обліку про такі предмети та їх значущість у фінансовій звітності є Положення (стандарти) про бухгалтерський облік, а саме:

- П(С)БО 7 «Основні засоби» [26];
- План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [22];
- П(С)БО 9 «Запаси» [24].

Процес організації обліку повинен здійснюватися покладаючись на прописані та утверджені принципи, що показані у статті 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [6]. До них належать: послідовність, раціональність, безперервність, обачність, періодичність, повне висвітлення, єдиний грошовий вимірник.

Зважаючи на статтю 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», організація бухгалтерського обліку в компанії належить до повноважень її власника чи уповноваженого органу, і компанія самостійно складає власну облікову політику та пов'язані з цим питання. Тому, в наказі про облікову політику компанії щодо малоцінних активів доцільно визначити:

- Ліміт вартості для МНМА;
- Термін корисного використання об'єкта;
- Метод амортизації;
- Випадки, коли ліквідаційна вартість не використовується при розрахунку амортизації.

Ви можете регулярно перевіряти вартість предметів, що входять до складу МНМА. Окрім того, такі зміни вважаються змінами в облікових оцінках, а не змінами в обліковій політиці. Іншими словами, вартісний критерій не потребує перевірки складу активів і переведення ОЗ попереднього періоду до складу МНМА та навпаки. Адже новий розмір вартісного критерію не поширюється на попередні періоди, але він починає застосовуватися до операцій з дати встановлення [1,3].

Відповідно до ст. 9 Закону № 996, основу бухгалтерського обліку забезпечують первинні документи, що фіксують момент господарських операцій. Є варіант складання зведених облікових документів, у них можливі редагування на основі первинного документа для систематизованого впорядкування та контролю обробки даних. Для аналітичного обліку надходжень, передачі в експлуатацію, обліку під час операцій з МШП, тощо, необхідно використовувати первинні документи за формою затвердженою Наказом № 145. Тому, щоб точно та обґрунтовано організувати облік предметів малої вартості, дотримуйтеся усіх чинних нормативно-правових актів, що включають облік цих активів, відповідати чинному законодавству та враховувати корпоративну політику. З огляду на це потрібно розробити власну облікову політику. Перегляньте всі ключові первинні документи відповідно до П(С)БО, впевніться, що положення про бухгалтерський облік та юридичне забезпечення розроблені та функціонують відповідно до міжнародних стандартів та систематизувати нормативні та законодавчі документи в Бухгалтерському кодексі України.

РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ АКТИВІВ В ТОВ «НВКФ ГЛОБУС»

2.1 Загальна економічно-організаційна структура підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «НВКФ Глобус» знаходиться за адресою м. Суми, проспект Курський будинок 147. Дане підприємство спеціалізується на реалізації репродукційних електростартерів типу ПС-У2 і нових комплектуючих до цього виду стартерів.

На сьогодні компанія ТОВ «НВКФ Глобус» пропонує повний перелік послуг – від поставки запасних частин до організації капітального ремонту маневрових тепловозів. Сучасні принципи роботи компанії та професійний менеджмент дозволяють клієнтам компанії отримувати якісний товар, відповідний вимогам безпеки і має гарантію заводу виробника. Виробнича база дозволяє підприємству нести гарантійні зобов'язання самостійно і в тому випадку, коли це не передбачено підприємством виробником. Фахівцями організації спільно з їхніми партнерами освоєно виготовлення та складання ряду запасних частин і агрегатів на власних потужностях.

На постійній основі підприємство виробляє на експорт стартера типу ПС для маневрових тепловозів серії ТГМ-4, ТГМ-6. Гарантія 12 місяців, можливо післягарантійне обслуговування. Так само займається ремонтом тепловозних стартерів.

Компанія ТОВ «НВКФ Глобус» за кількістю працівників, вартістю (обсягом) продукції та розміром капіталу є малим підприємством. За типом виробничої структури є лінійною.

Виробництво електростартерів та комплектуючих виконуються в основних цехах. В основних цехах виконується певна стадія виробничого процесу з виготовлення виробу чи його частини. Основні цехи поділяються на: заготівельні, оброблювальні та випускаючі. У своєму виробництві компанія має три цехи: слюсарний, зварювальний та складальний.

За структурою управління компанія ТОВ «НВКФ Глобус» є лінійною. Лінійна організаційна структура – це система управління, в якій підлеглі підпорядковуються тільки одному керівнику, а в кожному структурному підрозділі виконується весь комплекс завдань, які пов’язані з управлінням.

Динаміка вартості реалізованої продукції за окремими видами та її структура за останні три роки представлена в таблиці 2.1.1.

Таблиця 2.1 – Динаміка та структура чистого доходу від реалізації продукції підприємства за 2017-2019 рр.

Вид продукції	Рік						Відхилення 2019 р. від 2017 р.	
	2017		2018		2019		+- тис. грн	%
	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Сума, тис.грн	Питома вага, %	Сума, тис.грн	Питома вага, %		
Електростартер ПС-У2М	895,6	56,0	1816,0	48,8	2113,6	63,6	1218,0	70,6
Колектор вихлопний 6ЧН21/21	254,0	15,9	892,0	24,0	365,0	11,0	111,0	6,4
Колектор випускний ЗА- 6Д49.169спч	448,0	28,1	1014,0	27,2	845,0	24,4	397,0	23,0
Разом	1 597,6	100,0	3 722,0	100,0	3 323,6	100,0	1726,0	100,0

Проведені розрахунки дозволяють констатувати, що сума грошових надходжень від реалізації продукції в 2019 р. склала 3 323,6 тис. грн., що на 1726 тис. грн. більше від показника 2017 р.. Причиною зміни виручки від реалізації продукції стало як збільшення обсягів реалізації продукції, так і підвищення реалізаційних цін на неї за аналізований період. Слід зазначити, що найбільшу питому вагу у структурі чистого доходу від реалізації продукції займає електростартер ПС-У2М.

Важливим етапом аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства є дослідження динамічних змін фінансово економічних показників (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 – Основні економічні показники виробничо-фінансової діяльності підприємства за 2017-2019 рр.

Показник	Рік			Середній абсолютний приріст до 2019 р.
	2017	2018	2019	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	1 597,6	3 722,0	3 323,6	863,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	1 175,0	3 257,4	2 482,8	653,9
Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	422,6	464,6	840,8	209,1
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	250,9	231,8	199,6	-25,65
Валюта балансу, тис. грн.	531,6	872,1	1 921,1	694,75
Власний капітал, тис. грн.	460,1	691,9	891,5	215,7
Власні оборотні кошти, тис. грн.	273,3	434,3	510,0	118,35
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	119,2	518,2	872,1	376,45
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	126,5	128,1	748,9	311,2

Основні економічні показники діяльності підприємства у звітному періоді порівняно з базисним роком погіршились. Підтвердженням цього є зменшення розміру чистого доходу від реалізації продукції. Однак позитивним є зменшення собівартості реалізованої продукції та зростання валового прибутку.

Для більш об'єктивної оцінки ефективності фінансового потенціалу виробництва існує розрахунок та застосування показників ліквідності. Саме вони дають можливість оцінити рівень платоспроможності підприємства в конкретний момент часу, як це відбувається в надзвичайних ситуаціях. Для цього використовується система коефіцієнтів ліквідності. Коефіцієнти ліквідності розглядаються як джерело покриття відповідальності з різними розмірами ліквідних активів. Ліквідність характеризує не лише поточний стан розрахунків, а також їх перспективу (таблиця 2.3). Розрізняють:

- коефіцієнт загальної ліквідності – це відношення загального капіталу до поточних зобов'язань;

- коефіцієнт термінової ліквідності – це відношення величини поточних активів, мінус запаси і незавершене виробництво до величини поточних зобов'язань;
- коефіцієнт абсолютної ліквідності – це відношення найбільш ліквідної частини оборотних грошових коштів та короткострокових фінансових вкладень до поточних зобов'язань.

Таблиця 2.3 – Аналіз ліквідності підприємства ТОВ «НВКФ Глобус»

Показний	Рік			Середній темп росту
	2017	2018	2019	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,52	0,0	0,02	-0,25
Коефіцієнт швидкої ліквідності	4,65	3,21	0,93	-1,86
Коефіцієнт покриття	4,82	3,41	1,49	-1,66
Чистий оборотний капітал тис. грн.	273,3	434,3	510,0	118,35

Розрахунок показників ліквідності та платоспроможності показав, що коефіцієнт грошової платоспроможності (абсолютної ліквідності) у 2018 р. склав 0,0, а на кінець 2019 р. зріс до 0,02. Однак сам коефіцієнт свідчить, що підприємство не в змозі негайно ліквідувати короткострокові зобов'язання. Це свідчить про дефіцит вільних грошових коштів. Теоретично вважається достатнім значення цього коефіцієнта 0,2-0,3.

Дані аналізу фінансової стійкості підприємства наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Показники фінансової стійкості підприємства

Показники	Роки			Середній темп росту???
	2017	2018	2019	
Коефіцієнт автономності	6,4	3,8	0,9	-2,75
Коефіцієнт фінансової стійкості	6,4	3,8	0,9	-2,75
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,6	0,6	0,6	0,0
Коефіцієнт фінансування	0,0	0,0	0,0	0,0
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,8	0,7	0,3	-0,25

Отже за даними таблиці 2.4 коефіцієнт автономності на 2019 рік дорівнює 0,9, відповідно до нормативного значення від 0,4 до 0,6, це означає що підприємство використовує не весь свій потенціал.

Наступним етапом аналізу є розгляд показників ділової активності, які показують швидкість обертання матеріальних запасів підприємства, його активів, розрахунків з зі своїми контрагентами та ін. (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Показники ділової активності підприємства за 2017-2019 рр.

Показники	Роки			Середній темп росту (приросту) до 2019 р.
	2017	2018	2019	
Коефіцієнт обертання матеріальних запасів	194,2	138,3	8,0	-93,1
Період обертання матеріальних запасів, дні	1,85	2,6	44,9	21,5
Коефіцієнт обертання активів	0,6	0,3	0,1	-0,25
Період обертання активів, дні	66,62	46,39	116,66	25,02
Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	2,4	2,1	0,5	-0,95
Період обертання кредиторської заборгованості, дні	31,74	14,06	63,58	15,92
Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості	1,6	0,7	0,3	-0,65
Період обертання дебіторської заборгованості, дні	36,03	30,82	75,29	19,63
Операційний цикл, дні	3,45	3,3	45,2	20,9
Фінансовий цикл, дні	28,29	10,76	18,38	-4,95

Проведений аналіз ділової активності свідчить про неефективне управління матеріальними запасами, а також про великий період обертання активів та не стабільність його показників, що збільшилися у 2019 році в 2,5 рази порівняно з 2018 роком.

Важливою складовою аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства будь-якої сфери діяльності й форми власності є оцінка його рентабельності (табл. 2.6)

Таблиця 2.6 - Показники рентабельності підприємства за 2016-2018 рр., %

Показники	Роки			Середній темп росту (приросту)
	2017	2018	2019	
Рентабельність активів	64,14	33,03	14,29	-24,92
Рентабельність власного капіталу	74,97	40,24	25,21	-24,88
Рентабельність діяльності	21,35	7,12	8,04	-6,65
Рентабельність виробництва продукції	135,96	114,26	133,86	-1,05

Дані аналізу свідчать, що рентабельність виробництва загалом за всіма ознаками знизилася відповідно до базового 2017 року. Таким чином, проведений аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства за три роки показав, що рентабельність активів дуже зменшилася порівняно з 2017 роком, однак рентабельність виробництва продукції майже не знизилася. Рентабельність власного капіталу компанії приблизно на 50% з кожним роком стає меншою.

Для формування змін у господарській політиці виробництва не за два роки, а за декілька послідовних років використовується оцінка тенденцій розвитку (аналіз тренду), він являється варіацією горизонтального аналізу. Аналіз направленості розвитку завбачає використання індексів. Під час визначення показника базисного року визнається за 100 %, згідно з цим ведеться розрахунок показників інших років. Базисним роком являється рік з типовими ознаками, характерними для реалізації підприємницької діяльності за стандартних умов. При цьому слід вибирати тільки значущі показники. Аналіз діяльності підприємства за основними показниками поданий у табл. 2.7.

Відповідно до отриманих показників маємо змогу свідчити, що чистий оборотний капітал у 2019 році, в порівнянні з 2017 роком, виріс майже в два рази.

Таблиця 2.7 – Основні показники діяльності підприємства за 2016-2018 рр.

Показники	Роки					
	2017		2018		2019	
	Значення	%	Значення	%	Значення	%
Рентабельність власного капіталу, %	74,97	100	40,24	53,7	25,21	33,6
Коефіцієнт автономії	6,4	100	3,8	59,4	0,9	14,1
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,8	100	0,7	87,5	0,3	37,5
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	273,3	100	434,3	158,9	510,0	186,6
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,52	100	0,0	0	0,02	3,8
Приріст власного капіталу за рік, тис. грн.	250,9	100	231,8	92,4	199,6	79,5

Також можемо сказати, що в 2019 році коефіцієнт абсолютної ліквідності прийшов в норму 0,2, що свідчить про можливість підприємства вчасно погасити борги у випадку, якщо термін платежів настане незабаром.

2.2 Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних активів

МШП класифікуються відповідно до стандартних вимог з урахуванням однієї з наступних ситуацій:

- Якщо МШП є на складі та відповідає вимогам П(С)БО 9 "Запаси", воно буде включено до інвентаризації;
- Якщо МШП переведено на поточний звітний період, вони визначатимуться вартістю звітного періоду.

Компанія веде облік малоцінних, швидкозношуваних активів, таких як промислова продукція та обладнання, що сприяє охороні праці (захисні рукавиці), інструменти та пристрої загального призначення (лопати, мітли, тощо), канцелярське приладдя.

Зверніть увагу, що рахунок 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» використовується для узагальнення з урахуванням інформації щодо

наявності та руху МШП, що належать компанії. За дебетом рахунку 22 відображають придбаний за первісною вартістю. Балансову вартість переданого для використання, зараховується на рахунок 22 одночасно із застосуванням до рахунку витрат. Сюди входить амортизація відсутніх предметів та збитки внаслідок пошкодження таких предметів.

На МШП, отримані компанією, відкривається карта складського рахунку форма №М-17. Облік МШП на складі ведеться за його номенклатурою. Під час обліку МШП бухгалтер редагує інформацію про групування та зберігає виписки окремо відповідно до різних типів МШП. Перехід зі складу МШП до операцій здійснюється актом переходу до операцій МШП в експлуатацію. Відпуски інструментів базуються на вимогах магазину чи фактичної особи. Бухгалтери створюють ці вимоги за допомогою групування інформації з метою синтетичного обліку часто використовуваних інструментів та пристроїв. Сюди входять загальні механізовані та немеханізовані інструменти, а також предмети, які прикріплені до машин та використовуються для обробки матеріалів. До групи інструментів належать: ріжучі (змінні леза для пилок, та ін.), абразивні (наждачний папір), металоконструкції та подібні інструменти, вимірювальні прилади, ударні інструменти та інші пристрої.

У бухгалтерському обліку є два варіанти організації обліку операцій, пов'язаних з видачею інструментів та пристроїв зі складу. Однак на даному підприємстві всі операції з руху інструментів і пристосувань між складом і роздавальними цехами оформляються первинними документами: лімітними картами чи накладними вимогами. Порядок руху інструментів зображений на рисунку 2.1.

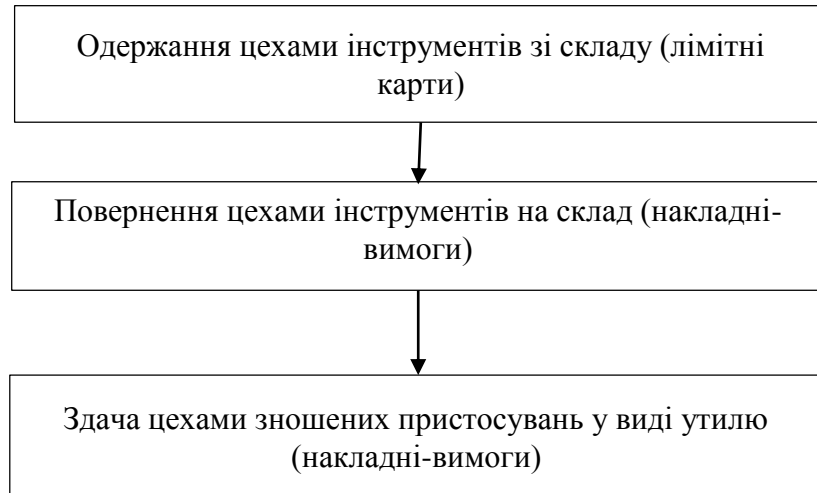

Рисунок 2.1 – Порядок руху інструментів на підприємстві

Перша видача інструментів та пристроїв на робочому місці оформляється згідно технічної карти на основі вимог майстра і відображається в реєстраційній картці МШП Форма МШ-2, відкритої для кожного працівника, який отримує ці предмети. Отримання інструментів та пристроїв буде підтверджено підписом працівника на картці на бланку МШ-2. Подальша видача інструментів та обладнання відбудеться під час розпорядження форми № МШ-4.

Що стосується утилізації МШП, будь-яка документація, яка не підходить для їх подальшого використання або не підлягає ремонту та списання цих предметів у компанії. Створення постійної комісії, вони вивчають утилізовані предмети, встановлюють їх можливість на подальше використання, визначають ймовірність використання або продажу матеріалів, що залишилися від викинутих предметів, та форму МШП. Створіть дію № МШ-5 або № МШ-8 На основі акта розпорядження форми № МШ-4.

Коли МШП надійде безпосередньо на склад постачальника, звільненому МШП буде видано повідомлення про накладну. Документ надсилається до відділу постачання, де він заноситься до журналу отриманих товарів та передається до бухгалтерії. Бухгалтер перевіряє документацію постачальника

та відправляє її на склад для управління при прийманні товару. Йому потрібно встановити доцільність постачання МШП, чи відповідає це потребам підприємства та чи не призводить до формування надмірного МШП.

МШП буде наданий агентом покупця на основі довіреності. Якщо між фізичною вантажем та даними в документації постачальника є розбіжність, у разі пошкодження або пошкодження вантажу перевізник зобов'язаний зобов'язати перевізника створити комерційний код та отримати копію. Акт є підставою для претензії перевізника на виявлені невідповідності. Перевізник доставить отриманий вантаж безпосередньо на склад, під розписку важливого менеджера. На складі отримане МШП підлягає обов'язковій якійсній та кількісній повірці (зважування, перерахування, вимірювання). Якщо між кількістю та якістю відвантаження, зазначеною в упаковці, є розбіжність та фактичними даними МШП, отриманими від постачальника, на Формі 429 буде створено сертифікат затвердження. Акт складається у двох примірниках комісією з затвердження за участю керівника складу, який є представником постачальника. Один примірник акта, включаючи документацію (лист, рахунок-фактура), надсилається до бухгалтерії компанії для запису про отримання МШП. Друга - відділ постачання надіслати рахунок постачальнику.

Побутова техніка включає офісні меблі, вішалки, шафи, канцелярські товари, такі як пожежна техніка.

Використовується для постійного зберігання товарно-матеріальних цінностей, обслуговування, тривалої упаковки, характеру виробництва (наприклад, пивоварні або бочки з хімічним заводом), контейнерів, предметів для зберігання, тимчасового зберігання матеріалів, руху Див. "Економічний або виробничий інвентар" щодо продуктів у складі контейнерної компанії, які тісно пов'язані з цим.

Побутовий інвентар звільняється зі складу особі, відповідальній за його зберігання, виходячи з вимог, створених у встановленому порядку. Ключовий офіцер веде облік фінансових запасів, отриманих зі складу, на двох картках. Один заповнюється відповідно до номенклатури інвентаризації, а другий

заповнюється відповідно до особи, яка була інвентаризована для використання. Якщо особа, відповідальна за забезпечення магазину чи іншого відділу обслуговування, отримує фінансовий інвентар безпосередньо зі складу, ця особа повинна вести облік товарно-матеріальних цінностей, отриманих у книзі. У ній відображаються найменування та короткий опис товару, дата введення в експлуатацію та інвентаризація. Оцінка кількості, вартості та утилізації.

У лютому 2020 року підприємство придбало канцтовари:

1. Папір — 5 пачок по 52 грн. = 260 грн.
2. Папки — 3 шт. по 15 грн. = 45 грн.
3. Калькулятор — 1 шт. по 120 грн.
4. Ножиці — 1 шт. по 47 грн.
5. Степлер — 1 шт. по 220 грн.

Разом за всі канцтовари заплатили 692 грн. та 138,40 грн. ПДВ. Разом з ПДВ підприємство заплатило 830,40 грн.

Таблиця 2.8 – Облік операцій з МШП

№	Господарська операція	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Д-т	К-т	
1	Сплачено за канцтовари	377	311	830,40
2	Відображено ПДВ	641	644	138,40
3	Оприбутковано папір без ПДВ	209	377	260
4	Оприбутковано папки без ПДВ	209	377	45
5	Оприбутковано калькулятор без ПДВ	153	377	120
6	Оприбутковано ножиці без ПДВ	112	153	47
7	Оприбутковано степлер без ПДВ	27	377	47
		153	377	220
		112	153	

2.3 Облік малоцінних необоротних матеріальних активів

Субрахунок 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи» призначений для обліку вартості неліквідних активів із строком корисного використання понад один рік. Вартість повертається амортизацією з встановленою ставкою, включаючи спеціальні інструменти та обладнання. За

дебетом субрахунку буде записано надходження МНМА на виробництво (початкова вартість). Субрахунки відображають вилучення МНМА пов'язане з продажем, безоплатною передачею або недотриманням критеріїв визнання активів.

До МНМА відносять:

- 1) предмети технічної цінності, які не можна віднести до робочих машин (комп'ютер, принтер, картридж, клавіатура і т.п.);
- 2) інші МНМА (телефон, обчислювальна техніка, холодильник, мікрохвильова піч, електрочайник);
- 3) об'єкт виробничого значіння (робочі столи, стільці).

Реєстрація МНМА починається з наказу начальника щодо введення в експлуатацію матеріальних цінностей. Крім того, амортизація МНМА повинна бути підтверджена наказом компанії. Приймальна комісія, призначена наказом компанії, приймає МНМА. У разі введення в експлуатацію амортизація активів з балансу основних засобів (форма ОЗ-3) створює закон про прийняття (внутрішню передачу) основних засобів (форма ОЗ-1). У таблиці 2.9 надано первинні документи для обліку МНМА на підприємстві.

Таблиця 2.9 – Первинні документи обліку МНМА

Назва форми	Коротка характеристика первинного документа
Акт про здачу та передачу основних засобів ОЗ-1	Акт за формою №ОЗ-1 створюється для кожного предмета інвентаризації необоротних активів, які надходять до фінансової установи. Основою цього є основний документ. Дозволяється створити загальний акт, який приймає кілька об'єктів одного типу та вартості
Акт про списання основних засобів ОЗ-3	Мета - реєструвати відшкодування, коли частина або всі основні засоби ліквідуються.
Інвентарна картка обліку основних засобів у бюджетних установах ОЗ-6	Застосовується для обліку виробничо-господарських товарно-матеріальних цінностей та об'єктів ОЗ. Картки інвентаризації відкриваються у бухгалтерії кожного об'єкта та заповнюються на підставі акта приймання та передачі основних засобів № ОЗ-1, рахунків, технологій та інших супровідних документів. Картки надають короткий індивідуальний опис об'єкта

Продовження таблиці 2.9

Назва форми	Коротка характеристика первинного документа
Інвентарна картка групового обліку основних засобів у бюджетних установах ОЗ-9	У картці обліку необоротних груп активів обліковий запис ведеться одним ключовим іменем, якістю матеріалу та предметом ціни утримується ключова особа, а також надається іменний номер.
Опис інвентарних карток з обліку основних засобів ОЗ-10	Відкривається для реєстрації відкритих інвентарних карток необоротних активів. Опис редагується бухгалтерією для управління зберіганням інвентарних карток
Інвентарний список основних засобів ОЗ-11	Здійснюється для індивідуального обліку основних засобів за місцезнаходженням (установою) основних фондів

Субрахунок 132 «Знос інших необоротних матеріальних активів» використовується для обчислення амортизації МНМА.

Нараховані амортизаційні затрати МНМА, прямо пов'язані з виробленими товарами (роботами, послугами), визнаються протягом періоду їх реалізації. Якщо МНМА призначений для інших потреб підприємства – для цілей управління, пов'язаних з продажами або переданням до оперативної оренди, затрати на амортизацію визнаються як частина інших витрат.

Амортизація МНМА в компанії відбувається на рівні 100% від вартості активу. Тобто в перший місяць вартість МНМА фактично включається у витрати, тим самим швидше скорочуючи прибуток.

Отже, обидва рахунки визнають вартість МНМА як частину нарахованої амортизації, залежно від напрямку використання активів є:

- 1) затратами у складі сформованої собівартості товарів (робіт, наданих послуг) за датою визнання доходів від реалізації (пункт 138.4ПКУ);
- 2) Витрати за звітний період, створені відповідно до правил бухгалтерського обліку (пункт 138.5ПКУ).

Після отримання МНМА відкривається картка інвентаризації бухгалтерського обліку, присвоюється інвентарний номер, а необхідні записи вносяться до аналітичного реєстру.

В лютому 2020 року підприємство оприбуткувало принтер за ціною 3700 грн. з ПДВ (ПДВ – 740 грн.), вартість доставки дорівнює 100 грн. Потім

компанія зазнала витрат на ремонт принтера 360 грн. з ПДВ (у тому числі ПДВ – 72 грн.). Після цього компанія придбала картридж, який є окремим об'єктом МНМА, за ціною 600 грн. з ПДВ (ПДВ – 120 грн.), заправка картриджа коштувала 300 грн. Компанія також удосконалила комп'ютер на суму 2000 грн. (без ПДВ), початкова ціна якого складала 6500 грн. без ПДВ (цей об'єкт входить до складу МНМА, тому його амортизація нарахована при введенні у використання в розмірі 100% вартості). Удосконалення визначене як витрати, що принесе вигоди у майбутньому. Облік цих операцій викладено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Облік операцій з МНМА

№	Господарська операція	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Д-т	К-т	
1	Оприбутковано принтер	153	631	2960
2	Відображено ПДВ з принтера	641	631	740
3	Відображено витрати, пов'язані з доставкою принтера	153	631	100
4	Оплачено принтер постачальнику	631	311	3700
5	Оплачено витрати, пов'язані з доставкою принтера	631	311	100
6	Уведено принтер в експлуатацію	112	153	3060
7	Нараховано амортизацію (одноразово)	92	132	3060
8	Понесено витрати на ремонт принтера	92	685	300
9	ПДВ з ремонту	641	685	60
10	Оплачено витрати на ремонт	685	311	360
11	Оприбутковано картридж	153	631	480
12	ПДВ	641	631	120
13	Оплачено картридж постачальнику	631	311	600
14	Уведено картридж в експлуатацію	112	153	480
15	Нараховано амортизацію на картридж (одноразово)	92	132	480
16	Витрати на заправку картриджа	92	685	300
17	Оплачено витрати на заправку картриджа	685	311	300
18	Витрати на удосконалення комп'ютера	153	685	2000
19	Оплачено витрати на удосконалення комп'ютера	685	311	2000
20	Комп'ютер уведено в експлуатацію після удосконалення	112	153	2000
21	Нараховано амортизацію на комп'ютер (одноразово)	92	134	2000

2.4 Аналіз стану малоцінних предметів на підприємстві ТОВ «НВКФ Глобус»

Завданням аналізу малоцінних предметів є:

1. Контроль правильності оприбуткування малоцінних та швидкозношуваних предметів;
2. Перевірка дотримання підприємством методу нарахування зносу МШП впродовж року;
3. Контроль зберігання МШП на складі та правильності передачі їх в експлуатацію;
4. Вивчення ефективності застосування систем планування;
5. Дослідження заходів по оптимізації обсягів малоцінних та швидкозношуваних предметів на підприємстві;
6. Виявлення та мобілізація резервів підвищення ефективності експлуатації МШП.

Важливим моментом в організації виробничого процесу є повне та своєчасне забезпечення підприємства необхідними матеріальними ресурсами, а також необхідними умовами їх ефективного використання.

Показником забезпеченості підприємства ресурсами, в тому числі малоцінними предметами, необхідними для ефективної роботи являється період безперервної роботи виробництва за рахунок використання наявного залишку матеріалів. Цей показник визначається діленням величини запасу ресурсів на денну (добову) норму витрат.

Показник забезпеченості підприємства малоцінними предметами:

1. МШП:

$$584,9 : (8032,0 : 12) = 8,7$$
2. МНМА:

$$635,7 : (9720 : 12) = 0,8$$

Це дає змогу голосити, що за даної величини запасів малоцінних та швидкозношуваних предметів вистачить на 8,7 днів. А також, що запасів МНМА вистачить на 0,8 дня.

Для загального аналізу малоцінних предметів вивчають їх наявність, склад та структуру на підприємстві. На підставі аналітичних таблиць визначимо зміни в структурі малоцінних предметів за період з 2017 по 2019 роки.

У таблиці 2.11 наведено аналіз структури малоцінних предметів за місцем знаходження.

Таблиця 2.11 - Аналіз структури малоцінних предметів за місцем знаходження

Показники	Залишки на 2017 р.		Залишки на 2018 р.		Залишки на 2019 р.		Відхилення до 2019 від 2017 рр.	
	Грн.	Питома вага, %	Грн.	Питома вага, %	Грн.	Питома вага, %	Грн.	Питома вага, %
МШП в т.ч.:	6210,0	100,0	7370,0	100,0	8032,0	100,0	911,0	-
1) на складі	256,0	4,1	256,0	3,5	360,0	4,5	52,0	0,2
2) в експлуатації	5954,0	95,9	7114,0	96,5	7672,0	95,5	859,0	-0,2
МНМА в т.ч.:	6420,0	100,0	6720,0	100,0	9720,0	100,0	1650,0	-
1) на складі	250,0	3,9	740,0	11,0	570,0	5,9	160,0	1,0
2) в експлуатації	6170,0	96,1	5980,0	89,0	9150,0	94,1	1490,0	-1,0

За даними таблиці зобразимо структуру малоцінних предметів на кінець 2017, 2018 та 2019 років у вигляді гістограми:

1) МШП (рисунок 2.2);

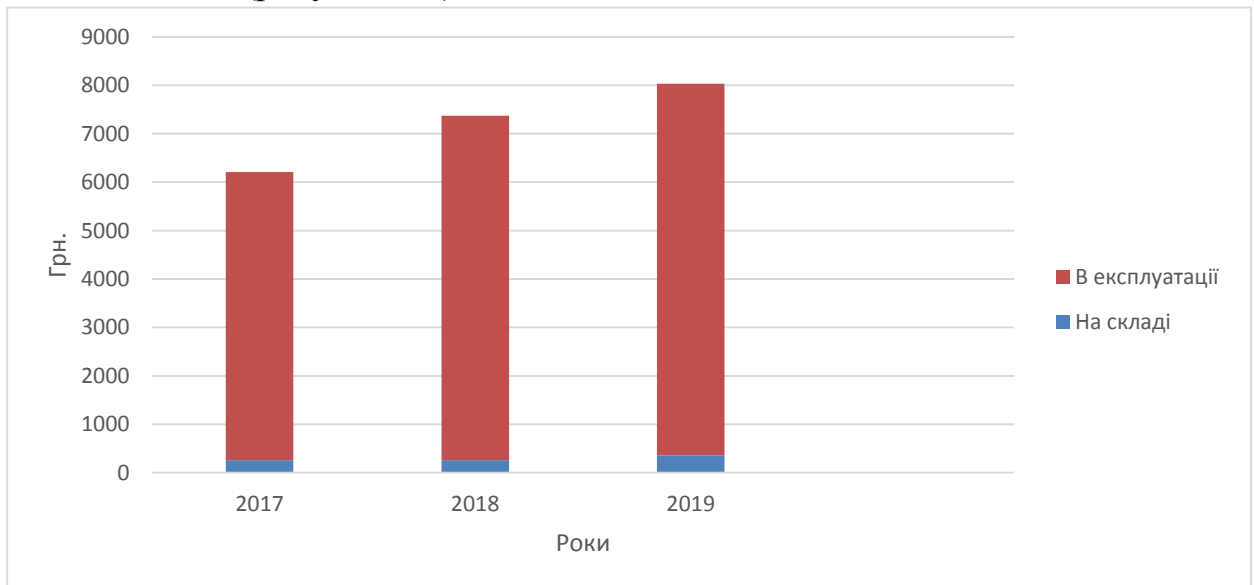

Рисунок 2.2 – Структура МШП за місцем знаходження

Рисунок 2.2 свідчить, що вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів на складі та в експлуатації за 2017 рік становила 256 грн. і 5954 грн. відповідно, у 2018 році вартість МШП на складі – 256 грн., а в експлуатації 7114 грн. За 2019 рік відбулися незначні зміни відносно з попередніми роками: питома вага МШП на складі становила 4,5%, що на 91% менше ніж кількість МШП в експлуатації. На підприємстві відмічається тенденція збільшення малоцінних та швидкозношуваних предметів.

2) МНМА (рис. 2.3).

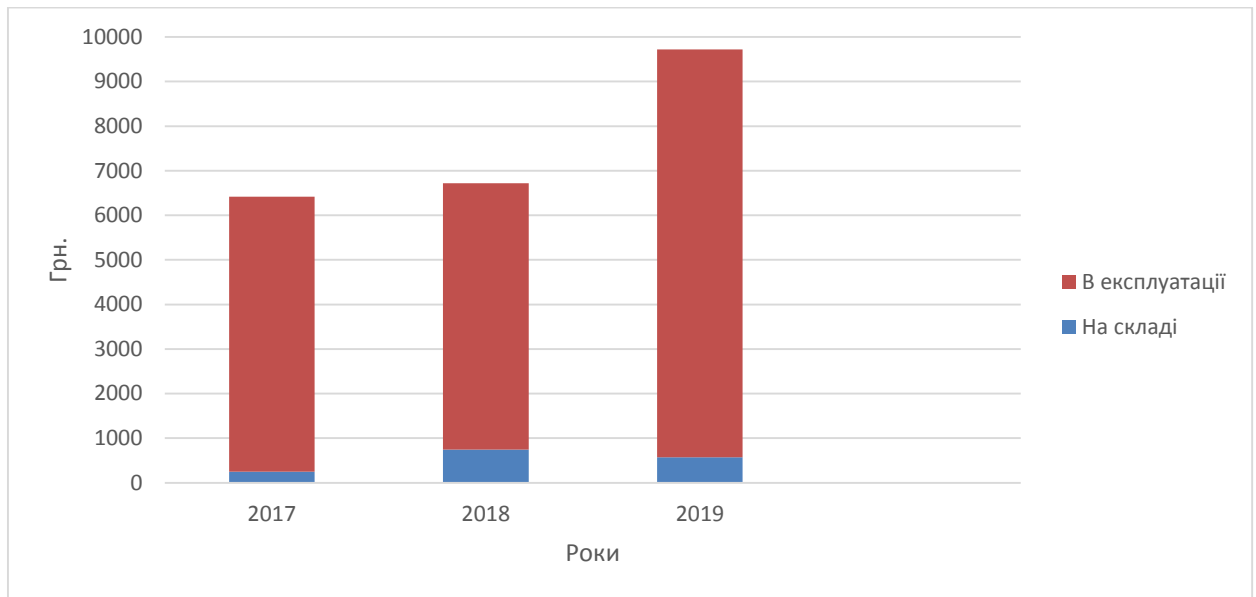

Рисунок 2.3 – Структура МНМА за місцем знаходження

Рисунок 2.3 показує, що вартість малоцінних необоротних матеріальних активів у 2017 на складі та в експлуатації становила 250 грн. та 6170 грн. відповідно, у 2018 році вартість МНМА на складі склала – 740 грн., а в експлуатації – 598 грн.. У 2019 році питома вага МНМА на складі склала 5,9%, що на 88,2% менше ніж питома вага МНМА в експлуатації. За 2019 рік кількість МНМА значно збільшилася відносно з попередніми роками.

Факторний аналіз малоцінних та швидкозношуваних предметів на підприємстві ТОВ «НВКФ Глобус» за 2017 – 2019 роки наведено в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Факторний аналіз МШП на підприємстві за 2017 – 2019 рр.

Показники	2017	2018	2019	Відхилення 2019 до 2018	Кількісний вплив
МШП	6210,0	7370,0	8032,0	662,0	
Інструменти і пристосування	2762,0	3118,0	3420,0	302,0	7672,0 - 7370,0 = 302,0 грн.
Господарський інвентар	180,0	356,0	412,0	56,0	7728,0 – 7672,0 = 56,0 грн.
Засоби індивідуального захисту	2200,0	2680,0	2860,0	180,0	7908,0 – 7728,0 = 180,0 грн.
Канцелярське приладдя	1068,0	1216,0	1340,0	124,0	8032,0 – 7908,0 = 124,0 грн.

Для визначення впливу фактора проведемо розрахунки способом ланцюгових підставок:

$$\text{МШП} = \text{ІП 2018} + \text{ГІ 2018} + \text{ЗІЗ 2018} + \text{КП 2018} = 3118,0 + 356,0 + 2680,0 + 1216,0 = 7370,0 \text{ грн.};$$

$$\text{МШП} = \text{ІП 2019} + \text{ГІ 2018} + \text{ЗІЗ 2018} + \text{КП 2018} = 3420,0 + 356,0 + 2680,0 + 1216,0 = 7672,0 \text{ грн.};$$

$$\text{МШП} = \text{ІП 2019} + \text{ГІ 2019} + \text{ЗІЗ 2018} + \text{КП 2018} = 3420,0 + 412,0 + 2680,0 + 1216,0 = 7728,0 \text{ грн.};$$

$$\text{МШП} = \text{ІП 2019} + \text{ГІ 2019} + \text{ЗІЗ 2019} + \text{КП 2018} = 3420,0 + 412,0 + 2860,0 + 1216,0 = 7908,0 \text{ грн.};$$

$$\text{МШП} = \text{ІП 2019} + \text{ГІ 2019} + \text{ЗІЗ 2019} + \text{КП 2019} = 3420,0 + 412,0 + 2860,0 + 1340,0 = 8032,0 \text{ грн.};$$

Отже, в результаті розрахунків можна зробити висновок, що від 2017 року до 2019 року середній приріст склав: для інструменти і пристосування – 329,0 грн.; для господарського інвентарю – 116,0 грн.; для засобів індивідуального захисту – 330,0 грн.; для канцелярського приладдя – 136,0 грн.. Це призвело до збільшення суми малоцінних та швидкозношуваних предметів.

$$\text{МШП 2019} - \text{МШП 2017} = 8032,0 - 6210,0 = 1822,0 \text{ грн.}$$

Отже, за останні три роки показники МШП зросли на 1822 грн.. Найбільшу вагу мають інструменти та пристосування і також засоби

індивідуального засобу. Інші групи МШП, такі як канцелярське приладдя та господарський інвентар, також зросли, але не суттєво.

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ МШП І МАЛОЦІННИХ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1 Шляхи вдосконалення обліку МШП

Теоретичні та методичні стандарти організації у бухгалтерському обліку даних про наявність МШП та їх рух, визначення її у фінансовій відомості корегує П(с)БО 9 «Запаси» [24] та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [7]. Згідно з якою, для підсумовування даних та обліку наявності та руху МШП, які є у власності спрямований рахунок 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети».

Характеристику рахунку наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 - Характеристика рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»

Залишок на початок періоду Д-т	Залишок на початок періоду К-т
За початковою вартістю придбані (отримані) або виготовлені МШП (+)	За обліковою вартістю видача МШП у використанні зі списанням на рахунки обліку витрат, списання недостачі та збитку від псування таких предметів (-)
Сальдо на кінець періоду Д-т	Сальдо на кінець періоду К-т

У відповідності до П(С)БО 9 «Запаси» [24], МШП признаються активом, за умови що є вірогідність того, що у майбутніх періодах виробництво матиме економічний зиск, пов'язаний з їх застосуванням; ціна МШП є чітко визначеною.

Тому для більшої деталізації та відповідності аналітичного та синтетичного обліку пропонуємо розширити робочий план рахунків у залежності від наявності матеріально відповідальних осіб (далі — МВО). Така деталізація дасть змогу своєчасно та найточніше отримувати відомості про рух

та наявність МШП на виробництві. Досліджуючи первісну документацію з обліку МШП, я вважаю раціональним формування додаткового реєстру кількісного обліку руху МШП які використовуються (Додаток А). Цей реєстр має містити за кожним типом МШП таку інформацію:

- назву МШП;
- дані про надходження МШП;
- дані про передачу у використання МШП;
- дані про припинення експлуатації МШП;
- дані про вибуття МШП з виробництва;
- дані про наявність МШП на підприємстві.

До реєстру повинні вноситися записи на підставі первісної документації, що відображує господарські операції з МШП з неодмінним відображенням даних документів в реєстрі. Вирішуючи поставлені завдання щодо удосконалення обліку МШП на виробництвах, не можливо не приділити увагу покращенню аналітичного обліку. Тому з метою отримання більш оперативних даних про наявність та рух актуальним було б запровадження «Картки складського обліку МШП» (Додаток Б) в якій буде відображатись надходження, вилучення та залишок МШП. Така інформація дуже полегшить аналітичний облік.

У результаті проведеного дослідження було визначено зміст терміну «малоцінні та швидкозношувані предмети» та досліджено їх синтетичний та аналітичний облік та було пораджено:

- розширити план рахунків шляхом додавання субрахунків до рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», що дасть змогу своєчасно і більш точно отримувати інформацію про наявність та рух МШП на виробництві;
- створити реєстр кількісного обліку руху МШП, які знаходяться в експлуатації (Таблиця 3.2);
- запропоновано введення карток складського обліку МШП, в яких після кожної позиції МШП по надходженню і вибуттю виводиться залишок.

Завдяки цьому зможемо запобігти виникненню неправдивих та недостовірних облікових даних та спотворення інформації про фінансовий стан підприємства.

Таблиця 3.2 - Реєстр оперативного (кількісного) обліку руху малоцінних і швидкозношуваних предметів

№	Найменування МШП	Надходження		Передача в експлуатацію			Припинення експлуатації		Вибуття з підприємства			Наявність на підприємстві (у т.ч. в експлуатації)						
		Дата	Джерело надходження	К-ть	Первинна вартість	Первинний документ	Дата	Місце експлуатації	МВО	Первинний документ	Дата		Причина	Первинний документ				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

3.2 Шляхи вдосконалення обліку малоцінних необоротних матеріальних активів

Головним документом з організації обліку МНМА є політика обліку компанії, у якій вказуються основні способи та правила ведення бухгалтерського обліку. Тому при складанні облікової політики виробництва необхідно чітко визначити методи ведення бухгалтерського обліку – спостереження первинного вартісного виміру, нинішнього узагальнення та групування фактів діяльності на виробництві. Важливо під час розробки облікової політики визначити оптимальний метод обліку на виробництві, який не буде викликати труднощів та плутанини для бухгалтерів та, водночас, буде надавати повну інформацію як зовнішнім та внутрішнім користувачам.

Концепція бухгалтерського обліку розглядає амортизацію як частину бухгалтерських операцій, головною метою яких є забезпечення поступового списання, згідно з вимогами бухгалтерського обліку, ціни основних засобів на готову продукцію та накопичення за рахунок цього коштів амортизаційного фонду на рахунках виробництва. Доцільним є визнати таке формулювання: «амортизація – комплексна економічна категорія, що характеризує процеси поступового, систематичного перенесення вартості засобів праці на вартість виготовленої продукції, з метою поступового поновлення засобів праці через їх фізичну та моральну зношеність». У цьому визначенні не деталізується форма відновлення засобів праці, тому що відшкодування морального зносу засобів праці саме по собі, на нашу думку, в умовах швидких темпів інноваційного розвитку галузей промислового виробництва, не передбачає лише простого відтворення засобів праці; також не вважається доцільним виділяти тип продукції, на котру переноситься вартість засобів праці (готова або реалізована), тому що амортизація, як стаття постійних витрат, не може включатися лише до якоїсь певної групи створюваної вартості. Запропоновані механізми та методи розрахунку амортизації не можуть задовольняти вимоги сьогодення щодо накопичення необхідної суми коштів для відтворення основного капіталу підприємств. Таким чином актуальною є проблема правильного вибору методу амортизації, який буде застосовуватись на підприємстві.

Якщо підприємство має виробничий характер, основну масу МНМА складають різноманітні машини та устаткування, верстати, двигуни, пристрої, а також офісна техніка, меблі, і т.п. І тому рекомендовано застосувати спеціальний метод нарахування амортизації, а саме в першому місяці передання у використання об'єкта нараховувати амортизацію у розмірі 50 % його первісної вартості, а решта 50 % первісної вартості – у місяці його вилучення з активів (списання з балансу).

Розглянемо такий спосіб нарахування амортизації на об'єкти МНМА на прикладі придбання підприємством принтера вартістю 3700 грн. з ПДВ (у тому числі ПДВ – 740 грн.).

Таблиця 3.3 – Нарухування амортизації

№	Господарська операція	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Д-т	К-т	
1	Оприбутковано принтер	153	631	2960
2	Відображено ПДВ з принтера	641	631	740
3	Оплачено принтер постачальнику	631	311	3700
4	Уведено принтер в експлуатацію	112	153	2960
5	Наруховано амортизацію 50/50 (2960*0,5)	92	132	1480

Причиною для списання об'єкту МНМА може стати невідповідність об'єкта критеріям визначення активом, і тому в майбутньому економічних вигід від його використання не очікують.

На прикладі принтера вартістю 2960 грн., якій вийшов з ладу та не підлягає ремонту, розглянемо бухгалтерські проводки (Таблиця 3.4). Після списання оприбутковано не було ніяких придатних для подальшого використання запчастин. Перед списання необхідно нарахувати залишок амортизації. Особливість списання МНМА за таким способом у тому, що на момент списання за такої амортизації залишкова вартість об'єкта дорівнює нулю.

Таблиця 3.4 – Списання об'єкту МНМА

№	Господарська операція	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Д-т	К-т	
1	Нарухована амортизація принтера у місяці списання за методом 50/50. Залишкова вартість принтера стала нульовою	92	132	1480
2	Списаний за рахунок зносу повністю амортизований принтер	132	112	2960
3	Віднесено на фінрезультат звітного періоду нарахувані витрати з амортизації	793	92	1480

Надані рекомендації дозволяють встановити єдині підходи до нарахування амортизації на підприємстві і підвищити якість облікової інформації.

Так, можна зробити висновок, що проведений аналіз теоретичних розробок та нормативної бази з обліку МНМА дозволяє визначити основні засоби як актив, який передбачає можливість отримати економічну вигоду, і тому до складу основних засобів не потрібно включати ті об'єкти, від використання яких взагалі не очікується отримання економічних вигод.

ВИСНОВКИ

Для компаній своєчасні та належні питання бухгалтерського обліку МШП і МНМА мають особливе значення. Раціональне їх використання зменшує матеріальну собівартість продукції, зменшує цю собівартість і збільшує прибуток.

У цій роботі з'ясована економічна сутність МШП та МНМА, показана роль, яку вони відіграють на підприємстві, показані характеристики обліку малоцінних швидкопсувних товарів. В роботі характеризовані малоцінні, швидкозношувані предмети, юридичну та розпорядчу основу обліку МНМА. МШП та МНМА займають значне місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємства у сфері діяльності, при визначенні результатів господарської діяльності та при висвітленні інформації про його фінансовий стан.

Для обліку й узагальнення інформації про наявність і рух малоцінних предметів, що належать підприємству і знаходяться в запасі, використовується рахунок 22 “Малоцінні та швидкозношувані предмети” та рахунок 11 “Інші необоротні матеріальні активи”.

Виділення цих малоцінних предметів спеціальній групі основних фондів для покращення обліку та зручності, незважаючи на той же характер їх використання на підприємстві.

Малоцінні та швидкозношувані предмети належать до складу оборотних засобів. Оскільки товари малої вартості належать до оборотних коштів, за своєю природою малоцінні, швидкопсувні предмети схожі на основні засоби і за порядком придбання подібно до матеріалів.

Основним видом діяльності підприємства ТОВ «НВКФ Глобус», яке являється предметом дослідження, є виготовлення репродукційних електростартерів типу ПС-У2 і нових комплектуючих до цього виду стартерів.

Результат його фінансово-господарської діяльності за 2017-2019 роки дозволили зробити наступні висновки. Приріст власного капіталу збільшився

на 194 % у порівнянні з 2017 роком. За рахунок цього збільшився чистий оборотний капітал за 2019 рік на 187 % порівнюючи з 2017 роком.

Проаналізувавши організацію та ведення обліку малоцінних активів на підприємстві ТОВ «НВКФ Глобус» можна зробити висновок, що підприємство не в повній мірі дотримується правил обліку малоцінних предметів та не веде документально підтвердженого обліку. В зв'язку з цим підприємство не може проконтролювати їх точну кількість.

Для покращення ведення обліку та наявності малоцінних предметів на підприємстві було запропоновано змінити метод нарахування амортизації МНМА, а також було запропоновано створення додаткового реєстру оперативного (кількісного) обліку руху малоцінних і швидкозношуваних предметів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів; 2-ге видання. Житомир: ПП “Рута”, 2008. 380 с.
2. Величко О. Г., Голов С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні. Д.: ТОВ «Баланс – Клуб», 2007. 768 с.
3. Гетьман О., Шаповал В. Економіка підприємства: навч. посібн. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 487 с.
4. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для ВНЗ; 2-ге вид. : Центр учб. літ., 2016. 424 с.
5. Єгорова Ю. Необоротні активи: облікові моменти та відображення в декларації з прибутку. Дебет-Кредит: 26 січня 2018 року. URL: <https://news.dtkk.ua/accounting/individual-transactions/47334>.
6. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України станом на 02.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Мінфіну України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
8. Крот Ю. МШП – старі знайомі «під новим соусом». Бюджетна Бухгалтерія: 3 травня 2017 року. URL: <https://buhgalter.com.ua/articles/buhgalterskiy-oblik/mshp-stari-znayomi-pid-novim-sousom/>.
9. Ляшенко А. Малоцінні необоротні матеріальні активи: нюанси обліку. Утека: 3 жовтня 2019 року. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/budget-13-byudzheth-buxgalterskij-uchet-otchetnost-i-kaznachejskoe-obsluzhivanie-52-malocennye-neoborotnye-materialnye-aktivy-nyuansy-ucheta>.

10. Макаренко А. П., Литвиненко І.О. Шляхи удосконалення організації обліку та аудиту товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Полтава: ПДАА. 2015. С. 39.
11. Малоцінні необоротні матеріальні активи. *Головбух*. 25 липня 2019. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/8052--malotsennye-neoborotnye-materialnye-aktivy-2019>.
12. Малоцінні необоротні активи (МНМА). *Zakon.help*. 03 березня 2019 року. URL: <https://zakon.help/article/malocinni-neoborotni-materialni-aktivii-mnma-shcho-take>.
13. Малярчук І.І. Холод З.М. Основні аспекти фінансового та податкового обліку малоцінних необоротних матеріальних активів (Ч. 2). Наукові записки. 2015. № 1. С. 13—19.
14. Методичні рекомендації з обліку запасів: наказ Мінфіну України від 10.01.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/v0002201-07>.
15. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Мінфіну України від 30.09.2003 № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03>.
16. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: Наказ Мінфіну України від 27.06.2013 №635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/v0635201-13#n12>.
17. Обліковуєте МНМА: вплив на податок на прибуток. Дебет-Кредит: 11 липня 2018 року. URL: <https://news.dtki.ua/taxation/profits-tax/48996>.
18. Ольховик О. Малоцінка буває різна, або МШП і МНМА. *I factor*: липень 2018 року. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/july/issue-61/article-38256.html>.
19. Онищенко В. Малоцінні необоротні матеріальні активи 2020. *Головбух*: 19 березня 2020 року. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7114-malotsnn-neoborotn-materaln-aktivy-2020>.

20. Онищенко В. Основні засоби 2020. *Головбух*. 21 лютого 2020 року. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7085-osnovn-fondi>.
21. Піскун А. Є. Бухгалтерський облік малоцінних необоротних матеріальних активів. *Бухгалтер24*. 15 вересня 2015 року. URL: <https://www.buh24.com.ua/buhgalterskiy-oblik-malotsinnih-neoborotnih-materialnih-aktiviv/>.
22. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Мінфіну України від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.
23. Податковий Кодекс України: станом на 02.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Мінфіну України № 246 від 20.10.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
25. Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Мінфіну України №88 від 24.05.1995. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Мінфіну України № 92 від 27.04.2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
27. Роева О. Проблемні питання визнання, обліку та оподаткування малоцінних та швидкозношуваних предметів. *Наук. вісн.: Одес. нац. екон. ун-т*. 2016. № 5. С. 132-143.